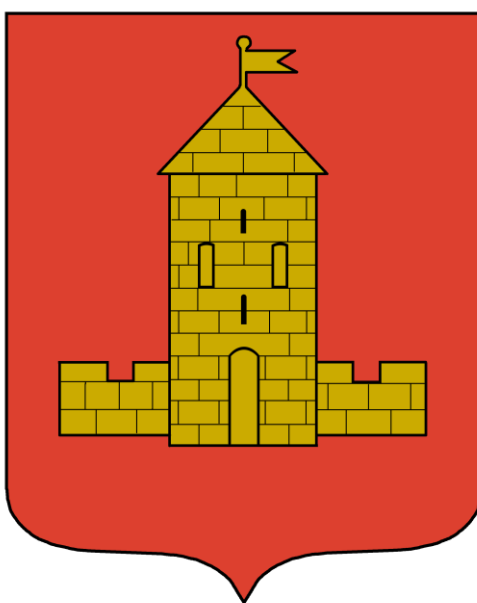

Plan för att stöda den äldre befolkningen i Sund

Godkänd av kommunfullmäktige § 51/18.06.2024

Planen börjar gälla från 1.8.2024

Planen bör revideras senast 2028

Innehållsförteckning

1 Inledning	4
2 Syfte med Plan för att stöda den äldre befolkningen	4
3 Lagstiftning och direktiv som styr äldreomsorgens verksamheter	5
3.1 Lagstiftning.....	5
3.1.1 Äldrelag för Åland	5
3.1.2 Landskapslag om Socialvård	5
3.1.3 Landskapslag om yrkesutbildad personal inom socialvården.....	5
3.1.4 Landskapsförordningen om samverkansavtal inom socialvård och hälso- och sjukvård	6
3.1.5 Lag om klientens ställning och rättigheter inom socialvård	6
3.1.6 Lag om klientavgifter inom socialvård	6
3.1.7 Lag om närståendevård och Landskapslag om tillämpning i landskapet Åland av riks­författningar om socialvård.....	6
3.1.8 Landskapslag om klienthandlingar inom socialvården	6
3.1.9 Landskapslag om socialvårdens förvaltning och tillsyn	6
3.2 Kvalitetsrekommendationer och riktlinjer.....	7
3.2.1 Kvalitetsrekommendation Tjänster för äldre.....	7
3.2.2 Riktlinjer för vård och omsorg vid demenssjukdom	7
3.2.3 Medicinska riktlinjer för långvarig institutionsvård för äldre.	7
4 Förklaring/Definition av ord som förekommer i planen	9
5 Beskrivning över befintliga resurser	10
5.1 Äldreråd	11
5.2 Sunds kommuns befintliga resurser för att tillhandahålla tjänster och service till den äldre befolkningen i kommunen	11
5.2.1 Ledning av äldreomsorgen.....	11
5.2.2 Servicehuset Tallgården med heldygnsoomsorg(ESB)	12
5.2.3 Institutionsvård	12
5.2.4 ESB Demensvård	12
5.2.5 Närståendevård	12
5.2.6 Hemservice.....	12
5.2.7 Samarbete	12
5.2.8 Avsiktsförklaring Sund och Saltvik	13
5.2.9 Kommunernas socialtjänst (KST).....	13
5.2.10 Dagverksamhet	13

5.3 Ålands hälso- och sjukvårds befintliga resurser för att tillhandahålla tjänster och service till den äldre befolkningen i kommunen.....	13
5.3.1 Seniorsmottagning, Ålands Hälso- och sjukvård	13
6 Beskrivning av den äldre befolkningsgruppen	14
6.1 Beskrivning av den äldre befolkningsgruppen Sunds kommun	15
6.1.2 Prognos över förändringar under den förestående tioårsperioden (2023-2033)	15
7 Bedömning av den äldre befolkningens välbefinnande	16
7.1 Bedömning av den äldre befolkningens välbefinnande, tillräckligheten och kvaliteten i fråga om de tjänster som tillhandahålls av Sunds kommun och andra tjänsteproducenter.....	16
7.2 Andra faktorer som påverkar den äldre befolkningens servicebehov.....	17
8 Tidplan och beskrivning av åtgärder	17
8.1 Tidsplan med åtgärder för att ordna och utveckla servicenivån i enlighet med kraven i lagstiftningen	17
8.2 Bedömning av de resurser som kommunen behöver för ovanstående åtgärder	17
8.2.1 Behov av resurser Sunds kommun.....	17
9 Gemensamma mål	18
9.1 Samverkansavtalet.....	18
9.1.1 Samverkansavtal gällande boendeservice	18
9.1.2 Samverkansavtal gällande hemservice	18
9.1.3 Samverkansavtal ÅHS.....	19
10 Kommunens kort- och långsiktiga mål.....	19
10.1 Kort- och långsiktiga mål Sunds kommun.....	21

1 Inledning

Ålands Landskapsregering antog 2020 Äldrelag för Åland, lagen trädde i kraft 1.1.2021, syftet med denna lag är att stöda den äldre befolkningens välbefinnande, hälsa, funktionsförmåga och förmåga att klara sig på egen hand. Lagen skall även trygga äldre personers tillgång till individuell anpassad socialvård- hälsovård- och sjukvårds service i rätt tid. Servicen skall stöda och främja hälsa och välbefinnandet hos individen, samt individens funktionsförmåga och förmågan att klara sig på egen hand.

I Äldrelagen finns fastställt att varje kommun skall anta en ” Plan för att stöda den äldre befolkningen”. Planen kan löpa under en fyra års tidsperiod, men bör revideras när och om det sker större förändringar. Planen skall innan den antas av respektive kommunalt organ sändas på remiss till kommunens Äldreråd för att inhämta synpunkter.

I slutet av 2020 antog samtliga Norra Ålands kommuner(Finström, Saltvik Sund, Geta och Vårdö) kommunstyrelser en verksamhetsstadga för ett gemensamt Äldreråd. Varje kommun utsåg två medlemmar till Äldrerådet en kvinna och en man. Vårdskapet för Äldrerådet skall rotera mellan de olika kommunerna.

Detta dokument är uppbyggt enligt de direktiv som finns i 7 § Äldrelag för Åland. Planen skall gälla för fyra år i taget. Planen revideras tidigare om behov finns.

2 Syfte med Plan för att stöda den äldre befolkningen

Socialvårdslagens 7 § stadgar om strukturellt socialt arbete. Genom det strukturella sociala arbetet ska information om social välfärd och sociala problem som baserar sig på sakkunskap inom socialvården som erhållits i klientarbetet förmedlas vidare och beaktas i planering och beslutsfattande.

Äldrelagens bestämmelse om en plan för att stöda den äldre befolkningen är en del i det strukturella arbetet. Lagens 7 § omfattar bestämmelser om kommunens skyldighet att utarbeta en plan över sina åtgärder för att stöda den äldre befolkningens välbefinnande, hälsa, funktionsförmåga och förmåga att klara sig på egen hand och för att ordna och utveckla den service som äldre behöver. I landskapsregeringens *Kvalitetsrekommendation tjänster för äldre* slås fast att kommunerna bör ha en äldreomsorgsstrategi och ett styrdokument för utvecklande av tjänster för äldre, en äldreomsorgsplan eller motsvarande dokument. 7 § i äldrelagen innebär att rekommendationerna som gäller sådan planering som avses i kvalitetsrekommendationen lyfts upp till lagnivå.

3 Lagstiftning och direktiv som styr äldreomsorgens verksamheter

3.1 Lagstiftning

Ett flertal lagar hänger samman och utgör en helhet inom vård- och omsorgssektorn. Vid all planering och utveckling av äldreomsorgen behövs dessa lagar tas i beaktande.

Dessa lagar är Äldrelag för Åland (2020:9), Landskapslag om socialvård (2020:12), Landskapslag om klienthandlingar inom socialvården (2020:26), Landskapslag om yrkesutbildade personer inom socialvården (2020:24), Landskapslag om socialvårdens förvaltning och tillsyn (2020:13), Landskapslag om klientavgifter inom socialvården (2022:91), Landskapslag om hälso- och sjukvård (2011:114). Lag om klientens ställning och rättigheter inom socialvård (2000/812). Landskapsförordning (2020:112) om samverkansavtal inom socialvård och hälso- och sjukvård. Lag om stöd för närståendevård (2005/937), Landskapslag (1995:101) om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om socialvård

3.1.1 Äldrelag för Åland

Syftet med denna lag är att stöda den äldre befolkningens välbefinnande, hälsa, funktionsförmåga och förmåga att klara sig på egen hand.

Vidare ska lagen trygga äldre personers tillgång till individuellt anpassade socialvårds- samt hälso- och sjukvårdstjänster samt annan service som ges i rätt tid. Service och tjänster ska främja hälsan och välbefinnandet samt stöda personens funktionsförmåga och förmåga att klara sig på egen hand.

Med hänsyn till vars och ens av de äldres funktionsförmåga ska rätten till självbestämmande beaktas i fråga om beslut som rör de egna levnadsförhållandena och valet av tillbudsstående socialvårdstjänster och service.

Socialvård, hälso- och sjukvård samt andra tjänster och service som tillhandahålls äldre personer ska hålla en god kvalitet.

Avsikten är vidare att förbättra de äldres demokratiska inflytande i politiskt beslutsfattande som berör den äldre befolkningens levnadsförhållanden

3.1.2 Landskapslag om Socialvård

Syftet med den nya socialvårdslagen är att främja och upprätthålla välfärd och social trygghet på Åland. Syftet är även att flytta tyngdpunkten från specialtjänster till allmänna tjänster, stärka klienternas jämlikhet och delaktighet samt myndigheternas samarbete.

Klientorienteringen är en viktig princip i socialvårdslagen. Klientorienteringen är en värdegrund inom socialvården enligt vilken varje klient ska bemötas som en människovärdig individ. Ett centralt drag i klientorienteringen är att servicen fungerar så väl som möjligt med tanke på klientens individuella behov och inte enbart ordnas utifrån organisationens behov.

3.1.3 Landskapslag om yrkesutbildad personal inom socialvården

Lagens syfte är att främja klientsäkerheten och socialvårdsklienters rätt till socialvård av god kvalitet och till gott bemötande (1 §). För att lagens syfte ska uppnås krävs att de yrkesutbildade inom socialvården har den utbildning som yrkesutövandet förutsätter och möjligheten till upprätthållande av yrkeskompetensen och utvecklande av kunnandet. (5 §)

Avsikten är även att uppgiftstrukturen blir ändamålsenligare, då det finns färre specifika uppgiftbundna behörighetskrav. Lagstiftningen i det nya socialvårdslagspaketet kopplar till varandra

3.1.4 Landskapsförordningen om samverkansavtal inom socialvård och hälso- och sjukvård
Syftet med samverkansavtalet är att reglera det samarbete i form av hemvård som bildas av den kommunala socialvårdens hemservice och Ålands hälso- och sjukvårds hemsjukvård i enlighet med nedanstående lagstiftning. Den kommunala socialvården och Ålands Hälso- och sjukvård tillhandahåller hemvård i samarbete enligt §20 Socialvårdslagen och §38a Hälso- och sjukvårdslagen på så vis att servicen bildar en helhet som tillgodoser klientens behov och intresse. Med samverkansavtal ska ansvarsfördelningen mellan parterna förtydligas. Samverkansavtalet, som numera är lagstadgat, ersätter tidigare frivilliga avtal om sammanhållen hemvård mellan kommuner och Ålands hälso- och sjukvård.

3.1.5 Lag om klientens ställning och rättigheter inom socialvård
I klientlagen finns bestämmelser om klientens ställning och rättigheter inom socialvården. I lagen föreskrivs om klientens rätt till en socialvårdsservice av god kvalitet och ett likvärdigt och gott bemötande. Enligt klientlagen har varje klient rätt till en individuell planering av servicen.

3.1.6 Lag om klientavgifter inom socialvård
Klientavgifterna inom äldreomsorgen baseras på lagen om klientavgifter inom socialvården. Landskapsregeringen arbetar med att ta fram en åländsklagstiftning gällande klientavgifter, den första delen av den åländska lagstiftningen tas i bruk 1.1.2023, lagen gäller bland annat avgifter för hemservice, barnskydd och institutionsvård, den andra delen tas i bruk 1.1.2024 och avser bland annat avgifter för serviceboende med heldygnsomsorg.

3.1.7 Lag om närståendevård och Landskapslag om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om socialvård
Syftet med dessa lagar är att främja närståendevård som är förenlig med den vårdbehövandes bästa genom att trygga tillräckliga social- och hälsovårdstjänster samt en kontinuerlig vård och stöd för närståendevårdarens arbete. Enligt lagen om närståendevård kan vården och omsorgen om äldre, handikappade eller sjuka ordnas i hemförhållanden med hjälp av en anhörig eller någon annan som står den vårdbehövande nära. Lagen innehåller också bestämmelser kring närståendevårdarnas rätt till ledigheter, ersättningar och utbildning.

3.1.8 Landskapslag om klienthandlingar inom socialvården
LL om klienthandlingar inom socialvården innehåller bestämmelser om antecknande av klient information i sektors- och myndighetsövergripande samarbete. För överföring av klientuppgifter inhämtas skriftligt samtycke av klienten eller dennes företrädare.

Informationsutbyte sker via krypterad e-post, telefon och genom att samlas vid ett gemensamt planeringsmöte.

3.1.9 Landskapslag om socialvårdens förvaltning och tillsyn
LL om socialvårdens förvaltning och tillsyn, stipulerar att den allmänna styrningen, planeringen och utvecklingen av, samt tillsynen över socialvården på Åland ankommer på landskapsregeringen och de ansvarar för den socialpolitik som omfattar hela Åland. Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet

(ÅMHH) ansvarar för övervakningen av socialvården på Åland till den del den omfattas av åländsk lagstiftningsbehörighet. Kommunen ombesörjer i enlighet med LL om socialvård och Äldrelag för Åland, äldreomsorg för personer som fyllt 65 år.

3.1.10 Landskapslag om hälso- och sjukvård (2011:114).

Denna lag tillämpas på den offentliga hälso- och sjukvården i landskapet. Hälso- och sjukvården omfattar hälsofrämjande verksamhet, primärvård och specialiserad sjukvård. Lagens syfte är att främja och upprätthålla hälsa och välfärd, arbets- och funktionsförmåga samt till verksamhetsområdet hörande social trygghet för befolkningen i landskapet, att minska hälsoskillnaderna mellan olika befolkningsgrupper i landskapet, att säkerställa att hela befolkningen i landskapet har rätt till sådan hälso- och sjukvård som vars och ens hälsotillstånd förutsätter, inom de gränser som står till hälso- och sjukvårdens förfogande vid respektive tidpunkt, att säkerställa en hög kvalitet på hälso- och sjukvården i landskapet, att öka patient- och klientorienteringen inom hälso- och sjukvården i landskapet samt att utveckla samarbetet med den kommunala socialvården (LL (2011:114) om hälso- och sjukvård, Ålex).

3.2 Kvalitetsrekommendationer och riktlinjer

Förutom lagstiftning finns rekommendationer och riktlinjer som äldreomsorgen har att förhålla sig till vid planering, av verksamhet och tjänster för den äldre befolkningen.

3.2.1 Kvalitetsrekommendation Tjänster för äldre

År 2010 gav landskapsregeringen ut åländska kvalitetsrekommendationer gällande tjänster till äldre. I rekommendationerna konstateras att kommunernas verksamhetsplanering ska beakta att andelen äldre i samhället ökar kontinuerligt. Tyngdpunkten ligger på att främja de äldres hälsa och funktionsförmåga och möjligheter att aktivt delta i samhällslivet.

3.2.2 Riktlinjer för vård och omsorg vid demenssjukdom

Syftet med riktlinjerna och rekommendationerna är att skapa förutsättningar för en modern, evidensbaserad vård- och omsorg för personer som drabbats av demens sjukdom eller andra typer av kognitiv svikt. Vården – och omsorgen bör vara kostnadseffektiv samtidigt som den skall utgå från individen och de individuella behoven. Mycket kan åstadkommas genom att skapa större medvetenhet och kunskap om demenssjukdomar och förekomsten av dessa. Med systematiskt förebyggande arbete, både beträffande åtgärder som kan bidra till att motverka att människor utvecklar demens sjukdom och beträffande åtgärder som bidrar till att personer med demens sjukdom klarar sig längre på en lägre vård- och omsorgsnivå.

Av stor vikt är att det utan dröjsmål utvecklas ett välfungerande samarbete och samarbetsstruktur inom- och mellan hälso- och sjukvård och socialvård. Viktigt är att tydliggöra var ansvaret ligger, hur strukturerna ser ut och vilket innehållet är i de olika steg som tillsammans bör bilda en obruten service- och vårdkedja för personer med demens sjukdom och deras anhöriga

3.2.3 Medicinska riktlinjer för långvarig institutionsvård för äldre.

För att minska risken att äldre placeras i institutionsvård i förtid med anledning av en utvecklad öppenvård stadgar äldrelagen i 16 § om principer för långvarig vård och omsorg och 17 § om förutsättningar för beslut om långvarig institutionsvård.

Kriterierna för institutionsvård ska stöda så att vårdbedömningen sker på lika villkor oberoende av var på Åland man bor. Nuläget är att många äldre erhåller vård på institution även om de inte är i behov av denna vårdform. Nivån på den kommunala socialservicen som är ämnad för äldre varierar mellan kommunerna. För att kunna dämpa behovet av institutionsvården behövs det en utveckling av hela servicestrukturen för äldre med betoning på öppenvårdstjänster.

Målsättningen med kriterier för långvarig institutionsvård är att säkerställa en rättvis och jämlik behandling av kommunens invånare samt att tjänsterna riktas till dem som har ett omfattande behov av stöd och omsorg. Kriterierna ska utgöra grunden för beslutsprocessen och principerna för äldre. En satsning på förebyggande åtgärder, identifiering av riskfaktorer och rehabiliteringsfrämjande verksamhet görs för att skjuta upp behovet av regelbunden hemvård eller serviceboende så länge som möjligt.

4 Förklaring/Definition av ord som förekommer i planen

Äldre

I äldrelagen avses med *äldre person*, en person som fyllt 65 år. Med *äldre befolkning* avses den del av befolkningen som består av alla personer i gruppen äldre personer. Värt att notera, är att den äldre befolkningen består av en mycket heterogen målgrupp. En del kan ännu vara i arbetslivet eller annars ha ett aktivt liv. En del har en hög ålder och behöver mycket hjälp och service. En del hör till olika minoriteter bland annat på grund av etnisk bakgrund eller modersmål. En del är redan tex. klienter som använder de tjänster som kommunen ordnar, och en del lever utan dessa tjänster antingen ensamma eller tillsammans med sina anhöriga.

Serviceboende med heldygnsomsorg

Serviceboende med heldygnsomsorg har tidigare benämnts Effektiviserat serviceboende(ESB), men i och med ny lagstiftning har den tidigare benämningen frångåtts.

Gällande Serviceboende med heldygnsomsorg avses boende och service som ordnas i en servicebostad. Servicen omfattar vård och omsorg enligt klientens behov dygnet runt. Verksamheten skall upprätthålla och främja funktionsförmågan, erbjuda måltids-, klädvårds-, bad- och städservice samt tjänster som främjar delaktighet och socialt umgänge.

Institutionsvård

Institutionsvårdens servicenivå kan kort definieras av att klienten har ett omfattande behov av heldygns omvårdnad och/eller sjukvård, som inte kan ges i hemmet eller vid ett serviceboende med heldygnsomsorg men klienten har inte heller behov av specialistsjukvård. Klienten har som regel flera sjukdomar som förutsätter krävande vård, till exempel har klienten en mycket svår demens sjukdom, vilken kräver speciell vårdform. Servicen på en institution ordnas enligt klientens individuella behov och servicen på institutionen kan vara kortvarig eller fortgående; dagtid, nattetid eller dygnet runt. Långvarig vård och omsorg får tillhandahållas på institution endast om det med hänsyn till personens hälsa eller säkerhet är motiverat, eller om det finns en annan i lag särskilt föreskriven grund för det. Med långvarig institutionsvård avses över tre månader lång period på institution.

Hemservice

Med hemservice avses att fullgöra eller bistå vid fullgörandet av uppgifter och funktioner som hör till boende, vård och omsorg, upprätthållande av funktionsförmågan, vård och fostran av barn, uträttande av ärenden samt till det övriga dagliga livet.

Hemservice tillhandahålls personer som på grund av ålderdom, sjukdom, förlossning, skada eller av någon annan liknande funktionsnedsättande orsak eller i en särskild familje- eller livssituation behöver hjälp för att klara de uppgifter och funktioner som avses i 1 mom. Som stödtjänster som ingår i hemservicen tillhandahålls måltids-, klädvårds- och städservice och tjänster som främjar socialt umgänge.

Barnfamiljer har rätt att få sådan hemservice som är nödvändig för att trygga familjens omsorgsuppgift, om det på grund av omständigheter som anges i 2 mom. inte är möjligt att trygga barnets välfärd utan hemservice.

Hemvård

Med hemvård avses den helhet som bildas av hemservice enligt 19 § i denna lag och hemsjukvård enligt 38 § i landskapslagen om hälso- och sjukvård.

Den kommunala socialvården och Ålands hälso- och sjukvård tillhandahåller hemvård i samarbete. Personalen inom Ålands hälso- och sjukvård utför vissa uppgifter av hemservicekaraktär och den kommunala hemservicepersonalen utför vissa uppgifter av hemsjukvårdskaraktär i enlighet med vad som överenskoms enligt 3 mom. Arbetet ska planeras och genomföras så att det bildar en funktionell helhet för klienten. De vårdåtgärder som kommunens hemservicepersonal utför förutsätter att den anställda personen inom kommunens hemservice fått åtgärden delegerad till sig av en ansvarig läkare vid Ålands hälso- och sjukvård.

Beträffande samarbetet mellan den kommunala socialvården och Ålands hälso- och sjukvård gällande hemvård ska samverkansavtal ingås enligt 69 §.

Samverkansavtal

Hemvård ska ingå i den överenskommelse som ska ingås mellan ÅHS och den kommunala socialservicen med stöd av 69 § *Samverkansavtal med Ålands hälso- och sjukvård*. I 19 a § hälso- och sjukvårdslagen finns en motsvarande bestämmelse. Av 69 § framgår att parterna i samverkansavtalet ska komma överens om *gemensamma mål* för de samordnade tjänsterna, *ansvarsfördelningen* och *övergripande rutiner för samarbetet* och *övriga åtgärder* för att säkerställa funktionella servicehelheter för klienterna. Fullgörandet av samverkansavtalet ska utvärderas årligen av parterna och vid behov ska samverkansavtalet ändras.

5 Beskrivning över befintliga resurser

Detta kapitel innefattar en beskrivning av kommunens och Ålands hälso- och sjukvårds befintliga resurser för att tillhandahålla tjänster och service till den äldre befolkningen i kommunen.

I Sunds kommun finns Servicehuset Tallgården med heldygnsomsorg (ESB). Vilket betyder att servicehuset är bemannade dygnet runt under årets alla dagar. I huvudsak arbetar det närvårdare, som utför vård- och omsorgs arbete på servicehuset. Detta innebär att det även utförs enklare sjukvårds åtgärder. Genom samarbete med Ålands Hälso- och sjukvård(ÅHS) erhåller närvårdare delegeringar för utförande av bland annat blodtrycksmätning, sårvård och subkutana injektioner tex insulin.

Enligt Äldrelag för Åland 5§ Samarbete, skall socialvården och hälso – och sjukvården samarbeta för att den äldre befolkningen skall få så ändamålsenlig vård och omsorg som

möjligt. Detta har verkställts genom så kallade Samverkansavtal mellan de berörda instanserna.

5.1 Äldreråd

Utöver den rätt som invånarna i en kommun har med stöd av kommunallagen att delta i och påverka beslutsfattandet i kommunen ska kommunen inrätta ett Äldreråd i enlighet med 31a § kommunallagen (1997:73) för Åland. Äldrerådet är ett rådgivande organ som kan vara gemensamt för flera kommuner.

Kommunstyrelsen utser medlemmar i Äldrerådet bland intresserade kommunmedlemmar som hör till den äldre befolkningen. Till medlem kan också en anhörig till en äldre person väljas om det är ändamålsenligt för att Äldrerådet allsidigt ska representera dem som brukar olika former av socialservice för äldre i kommunen. Medlemmarna i Äldrerådet ska ha sin permanenta boställningsort i kommunen.

Till Äldrerådets uppgifter hör, utöver att delta i beredningen av Plan för att stöda den äldre befolkningen och utvärderingen av den socialservice som tillhandahålls för den äldre befolkningen och ges möjlighet att ge utlåtanden i ärenden som handläggs i kommunen och som har betydelse för den äldre befolkningens välfärd, hälsa, delaktighet, livsmiljö, boende, rörlighet och möjligheter att klara sig själv samt den service som den äldre befolkningen behöver och servicens tillgänglighet.

Äldrerådet kan även ge utlåtanden om andra myndigheters beslutsfattande som berör den äldre befolkningens livsvillkor.

Kommunen ska tillhandahålla Äldrerådet det som behövs för att det ska ha tillräckliga verksamhetsförutsättningar. (Källa: Äldrelag för Åland, ÅLEX 2020:9, 10 §)

5.2 Sunds kommuns befintliga resurser för att tillhandahålla tjänster och service till den äldre befolkningen i kommunen

Här nedan beskrivs de resurser som idag finns tillgängliga inom Sunds kommuns äldreomsorg.

5.2.1 Ledning av äldreomsorgen

Äldreomsorgen i Sunds kommun leds av en äldreomsorgsledare som även fungerar som föreståndare för kommunens Servicehus Tallgården. På Servicehuset Tallgården med heldygnsomsorg (ESB) finns en ansvarig närvårdare som tillsammans med äldreomsorgsledaren leder det operativa arbetet, båda arbetar heltid. Dessutom finns till äldreomsorgens förfogande ca 15 helårsverken fördelat på ca 20 personer som arbetar antingen som närvårdare eller vårdare. Från Tallgården utgår även hemtjänsten för kommunens invånare.

5.2.2 Servicehuset Tallgården med heldygnsomsorg(ESB)

I Sunds kommun finns Servicehuset Tallgården med heldygnsomsorg (ESB) som är beläget i Finby. Under 2019 så färdigställdes den senaste utbyggnaden med ytterligare 3 platser, så att det totala antalet platser nu är 28. Av dessa 28 platser är 2 platser avsedda för periodvård och avlastningsvård.

Servicehuset Tallgården har eget kök som tillreder och serverar måltider 7 dagar i veckan, för boende på Tallgården dukas det upp frukost, lunch, eftermiddagskaffe, middag och kvällsmål varje dag. Köket tillreder och förpackar måltider till matservice klienter ute på fältet, matservice klienter kan erhålla lunch och middag från Servicehuset Tallgården. Köket bemannas av 1 ledande kock på heltid samt 1,4 helårsverken kockar fördelat på 2 personer.

5.2.3 Institutionsvård

Sunds kommun äger andelar i kommunalförbundet Oasen Boende och vård center, som är beläget i Jomala, Oasen tillhandahåller institutionsvård och även demensvård på institutions nivå. För placering på Oasen krävs att klienten uppfyller givna kriterier, diskussion med sjukvård, klient och anhöriga föregår placeringen.

5.2.4 ESB Demensvård

Sunds kommun anlitar dessutom i mån av möjlighet Folkhälsan på Ålands demensboende på ESB nivå för personer med dokumenterad demenssjukdom. Sunds kommun köper även demensboende på ESB nivå av Saltviks kommun.

5.2.5 Närståendevård

Med närståendevård avses vård och omsorg av äldre och handikappade personer som ordnas i hemförhållanden med hjälp av en anhörig eller någon annan som står den vårdbehövande nära. Stödet för närståendevård är en helhet som omfattar behövliga tjänster som tillhandahålls den vårdbehövande samt ett vårdarvode och ledighet till närståendevårdaren. Vårdarvodet för närståendevård graderas enligt hur bindande och krävande vården är. Sunds kommun har i medeltal 4 personer som lyfter stöd för närståendevård per år.

5.2.6 Hemservice

I dagsläget är hemservice personalen den samma som arbetar på Servicehuset Tallgården med heldygnsomsorg (ESB), och därmed utgår hemservice personalen från Servicehuset. Hemservice erbjuds både som fortgående service och tillfällig service. Hemservice kan vara tex dusch hjälp i hemmet, ordna frukost, administrering av läkemedel med mera.

Även stödtjänster erbjuds så som matservice (7 dagar i veckan) och följeslagare vid till exempel läkarbesök. Även trygghetslarm erbjuds som stödtjänst, kommunen finansierar installation, klienten betalar en månatlig avgift till Ålcom.

5.2.7 Samarbete

Ett utökat samarbete mellan de Norr åländska kommunerna, KST, Oasen, ÅHS och andra åländska kommuner är något som är möjligt att utveckla och förbättra.

5.2.8 Avsiktsförklaring Sund och Saltvik

Under 2021 har en så kallad "Avisktsförklaring rörande samarbete inom äldreomsorgen" tecknats mellan Saltviks- och Sunds kommuner gällande ESB platser.

5.2.9 Kommunernas socialtjänst (KST)

KST handhar Stöd för rörligheten, det som tidigare benämndes färdtjänst enligt Socialvårdsförordningen för kommun invånare 65 +, KST handhar även utkomst stöd samt handikapp anpassning av eget boende för denna åldersgrupp. Under 2021 har KST köpt boendetjänster av Sund till sina klienter. Klienterna har under kortare och längre perioder bott på Servicehuset Tallgården.

5.2.10 Dagverksamhet

Sunds kommun har idag inte en fullt fungerande dagverksamhet, dock anordnas det olika typer av sociala sammankomster tex bingo en gång per vecka, sittgymnastik 1 gång per vecka. När utbud finns anordnas även teater och musikunderhållning. Dessa evenemang utannonseras i Sunds aktuellt för att även hemmaboende äldre skall ha möjlighet att komma till servicehuset och delta. Församlingen håller andakt varannan vecka på Servicehuset Tallgården. Årliga högtider uppmärksammas och firas enligt tradition, i normalt tid när samhällssituationen så tillåter inbjuds anhöriga och andra berörda till högtids evenemang.

5.3 Ålands hälso- och sjukvårds befintliga resurser för att tillhandahålla tjänster och service till den äldre befolkningen i kommunen.

ÅHS har ännu ej presenterat en så kallade strategiplan enligt § 25 i LL om hälso- och sjukvård (2011:114). Planen skall innehålla strategisk planering och uppföljning en gång per lagtingsperiod anta en plan över hur behoven av hälso- och sjukvård för landskapets invånare ska uppfyllas.

Landskapsregeringen ska följa med befolkningens hälsa och välfärd och de faktorer som inverkar på hälsan och välfärden inom olika befolkningsgrupper samt följa med effekterna av de åtgärder som sätts in för att svara mot befolkningens välfärdsbehov. En rapport om befolkningens hälsa och välfärd och de åtgärder som vidtagits ska en gång per lagtingsperiod överlämnas till lagtinget.

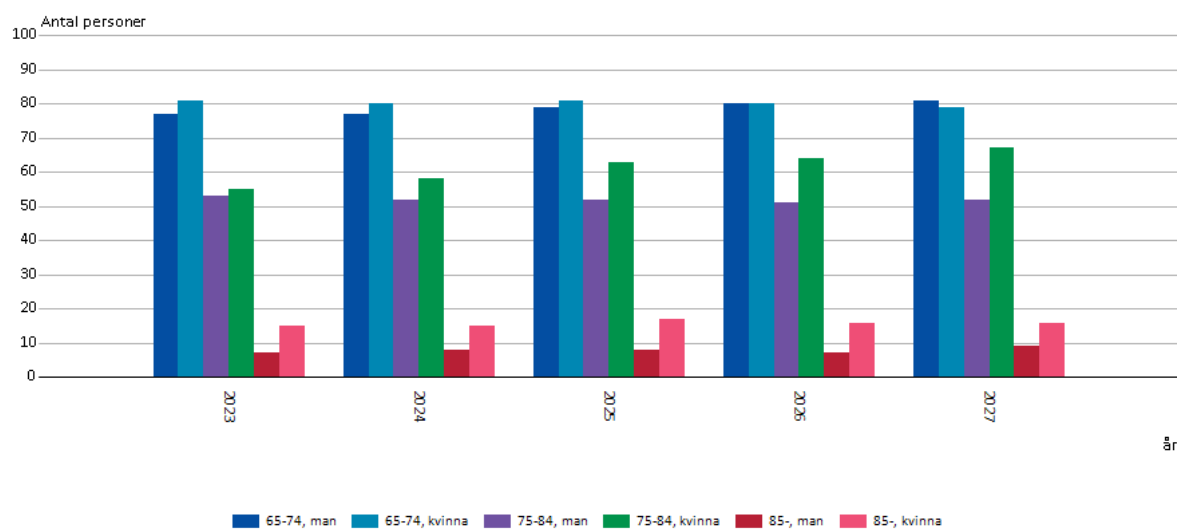
5.3.1 Senormottagning, Ålands Hälso- och sjukvård

ÅHS öppnar upp en så kallad Senormottagning from januari 2023, vilken skall ersätta de tidigare så kallade Förebyggande hembesöken som ÅHS och kommunerna gemensamt genomförde årligen. Senormottagningen erbjuder även närståendevårdare kostnadsfri hälsokontroll.

6 Beskrivning av den äldre befolkningsgruppen

Detta kapitel innefattar en beskrivning av den befolkningsgrupp som består av äldre personer och som även inkluderar en prognos över förändringar under den förestående fem – och tio års perioden.

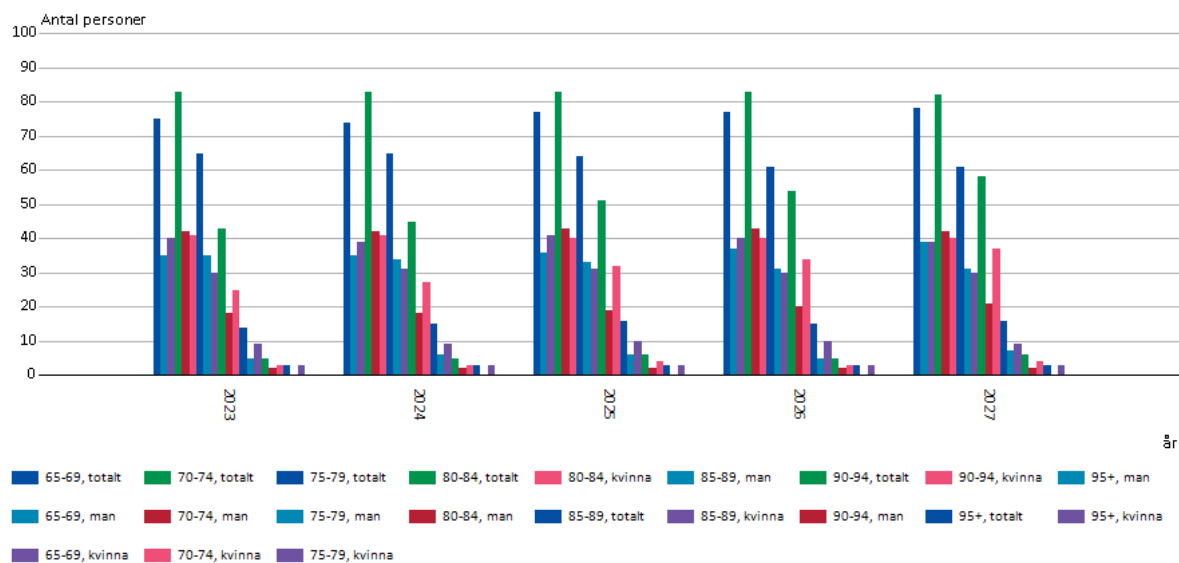
Kommunernas framtida befolkning efter åldersgrupp, kön och år. Sund, basscenario.

Källa: Ålands statistik- och utredningsbyrå (ÅSUB)

6.1 Beskrivning av den äldre befolkningsgruppen Sunds kommun

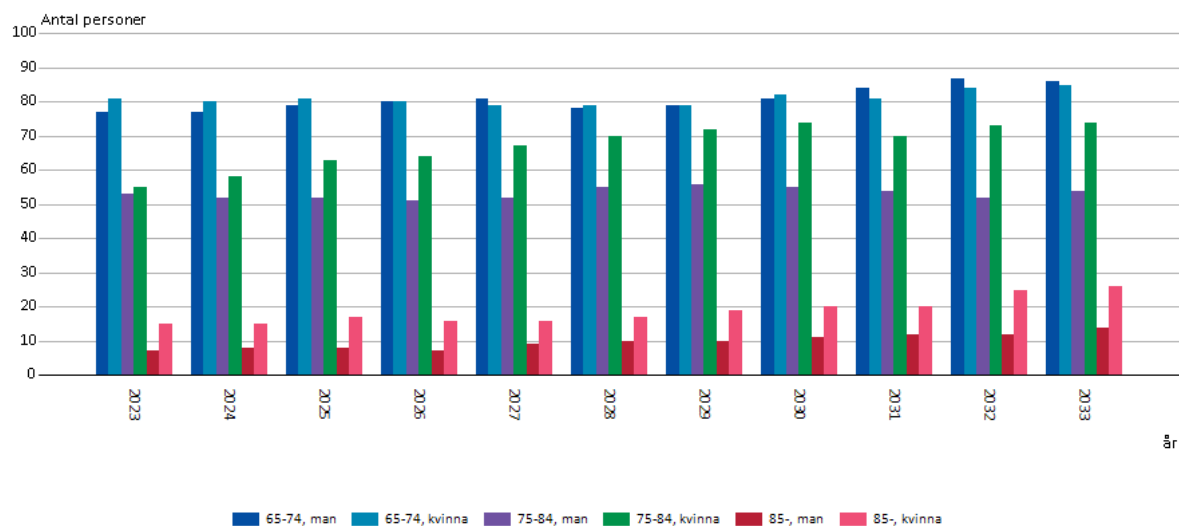
Kommunernas framtida befolkning efter femårsgrupp, kön och år. Sund, basscenario.

Källa: Ålands statistik- och utredningsbyrå (ÅSUB)

6.1.2 Prognos över förändringar under den förestående tioårsperioden (2023-2033)

Kommunernas framtida befolkning efter åldersgrupp, kön och år. Sund, basscenario.

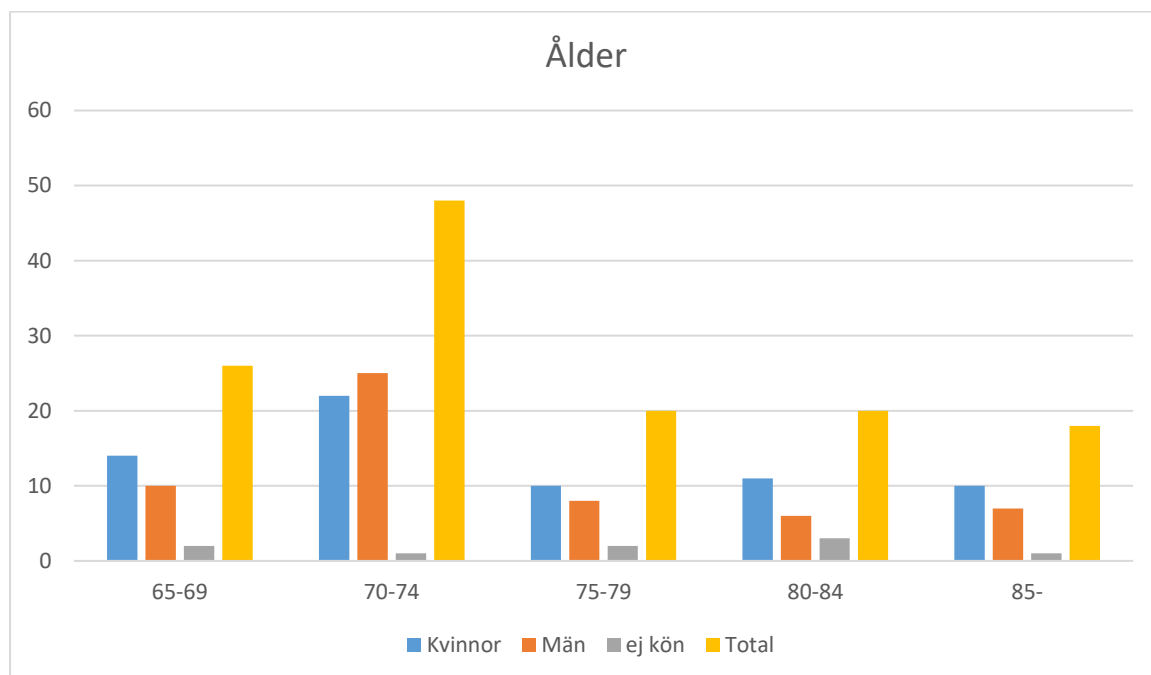

Källa: Ålands statistik- och utredningsbyrå (ÅSUB)

7 Bedömning av den äldre befolkningens välbefinnande

Detta kapitel innefattar en bedömning av den äldre befolkningens välbefinnande, tillräckligheten och kvaliteten i fråga om de tjänster som tillhandahålls av kommunen och andra tjänsteproducenter samt andra faktorer som påverkar den äldre befolkningens servicebehov.

Våren 2023 sändes en enkät ut till kommunens invånare som var 65 år eller äldre, antal utskick var 268 stycken enkäter. Totalt inkom 132 stycken svar, vilka var fördelade enligt kvinnor 68 stycken svar, män 55 stycken svar och 9 svar där ej kön var angivet.

7.1 Bedömning av den äldre befolkningens välbefinnande, tillräckligheten och kvaliteten i fråga om de tjänster som tillhandahålls av Sunds kommun och andra tjänsteproducenter

I enkäten framkom att de flesta som responderade ville ha utökad information, om äldreomsorgens verksamhets olika tjänster, majoriteten önskade även tillgång till information i pappersform. Fortlöpande information ville majoriteten få via Sunds aktuellt. De flesta som svarade använde sig inte av kommunens webbsida för att söka och skaffa sig information.

De flesta upplevde att de hade det bra och inte upplevde ensamhet som ett problem. Många var dock intresserade av att kunna delta när olika evenemang ordnas på Tallgården.

För hemmaboende äldre finns behov av fastighetsskötsel till exempel snöskottning, gräsklippning, bära in ved. Städning var också något som många upplevde ett behov av. Dessa typer av tjänster erbjuds inte av kommunens äldreomsorg, dock kan äldre anlita privata företag för att få dessa tjänster utförda, de kan använda sig av så kallad Momsfri socialservice, vilket erbjuds av flertalet företag. Dock hade många av respondenterna begränsad eller ingen kunskap om det som kallas Momsfri social service.

7.2 Andra faktorer som påverkar den äldre befolkningens servicebehov

Med tanke på att människor rent generellt lever längre, så är detta något som kommer påverka servicebehovet på sikt. Att olika former av kognitiv svikt t ex demens sjukdom ökar successivt, bland innevånarna beror delvis på högre levnadsålder, men även att kognitiv svikt kryper nedåt i åldrarna gör att servicebehovet kommer att förändras på sikt.

8 Tidplan och beskrivning av åtgärder

Detta kapitel innefattar en beskrivning av åtgärder med en tidsplan för att ordna och utveckla servicenivån i enlighet med kraven i lagstiftningen under den kommande fyraårsperioden samt en bedömning av de resurser som kommunen behöver för dessa åtgärder. Beskrivningen ska ange hur ansvaret för åtgärderna fördelar sig mellan de olika kommunala verksamheterna. Åtgärderna ska stöda den äldre befolkningens välbefinnande, hälsa, funktionsförmåga och förmåga att klara sig på egen hand.

8.1 Tidsplan med åtgärder för att ordna och utveckla servicenivån i enlighet med kraven i lagstiftningen

Under tidsperioden 2024-2028 fortsätter arbetet med att utveckla och förbättra äldreomsorgens verksamhet, med fokus på de äldres behov av aktivering, information och att skapa en god arbetsmiljö för personalen.

8.2 Bedömning av de resurser som kommunen behöver för ovanstående åtgärder

Behovet av närvårdare är en stor fråga för alla kommuner, vi behöver få fler människor att utbilda sig men även att få dom att stanna inom äldrevården.

Ett sätt att få fler närvårdare till äldreomsorgen är att tillhanda hålla läroavtals platser, Sunds äldreomsorg har under många år erbjudit denna möjlighet, till personer med intresse för att utvecklas i sitt arbete inom äldreomsorgen.

8.2.1 Behov av resurser Sunds kommun

- Omstrukturera ledningsfunktionen inom äldreomsorgen så att det anställs en Omvårdnadsledare med sjukskötarkompetens, Omvårdnadsledaren skall verkställa och övervaka det dagliga vård- och omsorgsarbetet. Handha översyn gällande bland annat läkemedelshantering samt stöda vårdpersonalen i deras dagliga vård arbetet och ge klienterna möjlighet till en ännu bättre vård och omsorg. Samt att vikariera äldreomsorgsledaren under semestrar och annan ledighet.

-En sysselsättningshandledare, som planerar och utför olika sociala aktiviteter, dels på daglig basis men även "pop-up" aktiviteter både för boende på Servicehuset Tallgården, men nog så viktigt även för hemmaboende äldre.

Sysselsättningshandledaren skall även koordinera aktiviteter för närstående vårdarna, samt kontinuerligt arrangera informationsdagar för kommunens äldre invånare.

- Behovet av Närvårdare, inom vården är fortsatt mycket stort, en stor fråga som innehåller fler delar, dels att få människor att utbilda sig till Närvårdare och att få dem att stanna inom äldrevården.

-Arbeta med att utveckla hemservicen i kommunen så att fler äldre vill utnyttja hemservicetjänster. När det finns 3 eller fler klienter med regelbunden hemservice med 2 eller fler besök per dag, skapas en enskild hemservice personalgrupp.

9 Gemensamma mål

Detta kapitel innefattar de gemensamma målen för de samordnade tjänsterna, ansvarsfördelningen och de övergripande rutinerna för samarbetet samt övriga åtgärder för säkerställandet av funktionella servicehelheter för klienterna, skall kommunerna, KST och ÅHS ingå samverkansavtal enligt LL (2020:12) om Socialvård § 69 och Äldrelag (2020:9) för Åland § 5 och LL(2011:114) om hälso- och sjukvård.

9.1 Samverkansavtalet

Bakgrunden till samverkansavtalet är ny lagstiftning på området som trädde i kraft 1.1.2021, det vill säga socialvårdslagen och ändringar i landskapslagen om hälso- och sjukvård. Lagarna innehåller stadganden om sektors- och myndighetsövergripande samarbeten som inte längre är frivilliga.

Samverkansavtal ska ingås enligt socialvårdslagen §69 och hälso- och sjukvårdslagen § 19a för att säkerställa funktionella servicehelheter för klienter som får båda socialvård och hälso- och sjukvård inom detta område. Enligt landskapsförordning om samverkansavtal inom socialvård och hälso- och sjukvård §§1,2 ska samverkansavtalet innehålla gemensamma mål för de samordnade tjänsterna, uppgifter om ansvarsfördelningen mellan parterna, övergripande rutiner för samarbetet och uppgifter om hur den årliga utvärderingen ska göras. Vidare ska i samverkansavtalet överenskommas om påföljderna av att avtalet inte följs.

De gemensamma målen för de samordnade tjänsterna, ansvarsfördelningen och de övergripande rutinerna etc återfinns i gällande samverkansavtal. Kort beskrivning av de olika samverkansavtalen följer

9.1.1 Samverkansavtal gällande boendeservice

Syftet med samverkansavtalet gällande boendeservice är att den kommunala socialvården och ÅHS ska samarbeta så att ÅHS tjänster och övrig socialvård och omsorg vid serviceboenden bildar en funktionell helhet för klienten.

9.1.2 Samverkansavtal gällande hemservice

Syftet med samverkansavtalet är att reglera det samarbete i form av hemvård som bildas av den kommunala socialvårdens hemservice och Ålands hälso- och sjukvårds hemsjukvård i enlighet med nedanstående lagstiftning. Den kommunala socialvården och Ålands Hälso- och sjukvård tillhandahåller hemvård i samarbete enligt §20 Socialvårdslagen och §38a

Hälso- och sjukvårdslagen på så vis att servicen bildar en helhet som tillgodoser klientens behov och intresse. Med samverkansavtal ska ansvarsfördelningen mellan parterna förtydligas. Samverkansavtalet, som numera är lagstadgat, ersätter tidigare frivilliga avtal om sammanhållen hemvård mellan kommuner och Ålands hälso- och sjukvård.

9.1.3 Samverkansavtal ÅHS

Vårdgivare i landskapet Åland har under en längre tid haft möjlighet att beställa vårdsmateriel, som ensamt upphandlats av Ålands Hälso- och sjukvård (ÅHS), från ÅHS:s centrallager. Detta Samarbetsavtal ingås i syfte att reglera parternas rollfördelning och ansvar i framtida gemensamma upphandlingar så att upphandlingsintresset, gällande lagstiftning samt parternas roller och uppdrag i samhället tillmötesgår.

Parterna har beslutat att bilda en upphandlingsring för genomförandet av upphandlingar av sjukvårdsmateriel. Samarbetsavtalet innebär inte någon skyldighet för Part att delta i specifika upphandlingar eller göra avrop enligt upphandlade ramavtal, såvitt inte en viss minimimängd angivits av berörd part i anbudsförfrågan. Parter vars materielbehov är begränsat så att mängderna är för små för att möjliggöra separata leveranser, bereds inom ramen för samarbetet möjlighet att samordna sina avrop och/eller leveranser med ÅHS.

10 Kommunens kort- och långsiktiga mål

Detta kapitel innefattar en beskrivning av kommunens kort- och långsiktiga mål för hur den äldre befolkningens välbefinnande, funktionsförmåga och förmåga att klara sig på egen hand ska stödas och servicen för den äldre befolkningen utvecklas och förbättras kvalitativt och kvantitativt. Beskrivningen ska inkludera vilka långsiktiga åtgärder som behöver vidtas för att uppnå målen, tidsplanen för åtgärderna samt vilka myndigheter som ansvarar för genomförandet av åtgärderna.

Kommande framtida utmaningar

I takt med befolkningens stigande medelålder blir det en utmaning att möta behoven inom äldreomsorgen. De stora utmaningarna är antalet ökande äldre och rekrytering av personal till äldreomsorgen. Samtidigt ska äldreomsorgen kunna bemöta både friska och välmående äldre personer likväl de med långvariga och kroniska sjukdomar.

Under de kommande åren står äldreomsorgen inför behov av strukturella förändringar till följd av den demografiska och den tekniska utvecklingen. De äldre är mer aktiva högre upp i åldern än tidigare generationer äldre, vilket medför att de sannolikt har andra förväntningar på äldreomsorgen än tidigare generationer äldre. Äldreomsorgen behöver jobba mera förebyggande och bli bättre på att hantera äldres oro och otrygghet. Eftersom andelen äldre i de äldsta åldersgrupperna ökar, kommer behovet av äldreomsorg och hälso- och sjukvård öka. Den kommunala socialvården behöver bli bättre integrerad med hälso- och sjukvården.

Inom socialvården och hälso- och sjukvården väntar stora utmaningar för att täcka det framtida personalbehovet. Den ökade efterfrågan kommer vara särskilt stor inom

äldreomsorgen. De anställda inom äldreomsorgen behöver erbjudas attraktiva arbetsplatser som bättre tillvaratar och odlar deras yrkesprofession. En satsning på bemanningen bidrar till en bra grund för fortsatt stöd till utvecklingen av verksamheten. Andelen utrikesfödda klienter kommer att öka i framtiden samt att vi också kommer att behöva rekrytera personal med annat språk än svenska som modersmål. Nya arbetsätt behöver införas inom äldreomsorgen t.ex nya rutiner, metoder och teknik.

Det finns en stor potential att främja hälsa och trygghet bland äldre, t.ex. genom att förebygga fallolyckor eller genom att främja en trygg hemkomst efter sjukhusvistelse. Det finns även betydande vinster man kan göra genom ökad användning av ny teknik, digitalisering och bättre användning av hjälpmedel. Med välfärdsteknik kan äldre personer vara mer delaktiga och självständiga samt uppnå en högre livskvalitet. En digitalisering av äldreomsorgen kan även bidra till ökad kvalitet i insatsernas utformande och genomförande. Vid arbetskraftsbrist behöver personalens professionalitet och kunskaper läggas på de insatser där de behövs som bäst t.ex på de insatser som inte kan ersättas av tekniska lösningar. En sådan omdisponering av tid kan bidra till en ökad trygghet för de äldre som upplever oro och ensamhet.

Omstrukturering av servicestrukturen för äldre

Äldrelagen är avsedd att effektivisera styrningen av nödvändiga förändringsprocesser. Genom äldrelagen är målet att ändra servicestrukturen för äldre, så att en allt större andel av det ökande antalet äldre och personer i behov av service får service genom olika öppenvårdstjänster. Ändringen av servicestrukturen för äldre stöds förutom av äldrelagen också av ny socialvårdslag. De kommunala myndigheterna och Ålands hälso- och sjukvård ansvarar tillsammans, utgående från sina respektive ansvarsområden för omstrukturering av sina tjänster och sin service i beredskap att möta de ökade behoven av socialservice och hälso- och sjukvård, som en växande andel äldre kommer att innebära under kommande decennier. Äldre ska tex. inte placeras i institutionsvård i förtid på grund av en outvecklad öppenvård inom socialvården och hälso- och sjukvården.

För att möta det ökande behovet ska utbudet av socialservice samt hälso- och sjukvårdstjänster i större utsträckning stöda den äldre befolkningens välbefinnande, hälsa, funktionsförmåga och förmåga att klara sig på egen hand. Behovet av institutionsvårdsplatser avses minska i och med äldrelagen. Innan de tidiga förebyggande insatserna utvecklats kommer behovet av platser på serviceboende med heldygnsomsorg i viss mån att öka under en övergångsperiod. För att dämpa utgiftsökningen på längre sikt kommer det att krävas allt mångsidigare tidiga åtgärder och välfärdsteknologiska lösningar för att kunna möta servicebehovet när antalet äldre ökar.

För att möta det ökade behovet av tjänster inom äldreomsorgen ligger tyngdpunkten på att tjänsterna i större utsträckning ska ordnas i klientens eget hem istället för på serviceboenden och institutioner. Kommunerna och ÅHS behöver omstrukturera sina tjänster för att möta behovet av den ökade andelen äldre personer i samhället. Tjänsterna ska stöda den äldre befolkningens välbefinnande, hälsa, funktionsförmåga och förmåga att klara sig på egen

hand. Tjänsterna ska vara individuellt anpassade, ges i rätt tid och vara av god kvalitet samt hållbara på längre sikt.

Äldrelagen ska säkerhetsställa rätt och god vård på rätt nivå samt rätt service och stödinsatser. Riktlinjerna är att 91 % ska bo hemma, 5-6 % inom serviceboende med heldygnsomsorg och 3 % på institution. Utvecklingen ska gå i riktning mot tidiga, förebyggande åtgärder och utveckling av öppenvården.

Målet att minst 90 % av 75 år och äldre skall ha möjlighet att bo kvar hemma bygger dels på en samhällsekonomisk analys av följderna av den demografiska utvecklingen och hur de utmaningar som följer av denna bör mötas, dels erfarenheten av att de flesta äldre vill bo kvar i sitt ordinarie boende så länge detta är möjligt. Vid planering av insatser beträffande äldres boende är det alltså detta som bör vara utgångspunkten.

Genom en analys av nuläget och genom att beakta befolkningsprognoserna är det möjligt att stegvis göra strukturella förändringar för att optimera resurser och behov. För att uppnå kvalitetsrekommendationerna bör kommunen satsa på preventiva åtgärder och hälsofrämjande arbete för äldre personer som lever i eget boende. Insatserna syftar till att bibehålla självständighet och hälsa samt minska graden av sjuklighet och vårdberoende hos äldre. En satsning på förebyggande åtgärder, identifiering av riskfaktorer och rehabiliteringsfrämjande verksamhet görs för att skjuta upp behovet av regelbunden hemvård eller serviceboende så länge som möjligt.

10.1 Kort- och långsiktiga mål Sunds kommun

Verksamhet och övergripande mål

I dags läget leder och utvecklar Äldreomsorgsledaren verksamheten inom äldreomsorgen i nära samarbete med Ansvarig närvårdare. Målet är att vara kostnadseffektiv samtidigt som verksamheten utvecklas så att vi kan erbjuda den bästa möjliga äldreomsorgen för de äldre i kommunen.

Fortsätta det samarbete som pågår mellan de Norr åländska kommuner gällande äldreomsorgen. Bland annat jobba vidare med Äldreomsorgsledarnas nätverksgrupp, Äldrerådet, köpa vårdplatser och hemtjänst av varandra vid behov.

Vidhålla samarbetet med Oasen, speciellt gällande utrednings platser, så att klienten alltid får tillgång till den rätta vårdnivån.

Förena olika generationer inom samhället genom samarbete med kommunens skola och daghemmet, genom att skola och daghem kommer och träffar de äldre på Tallgården eller att de äldre kan besöka daghem och skola.

Verksamhetsmål 2024 gällande äldreomsorgen i Sunds kommun

1. Utveckla ledarskapsstrukturen inom äldreomsorgen i Sund. Genom att anställa en Omvårdnadsledare med sjukskötarkompetens. Detta skulle stärka ledarskapet på Tallgården. Sjukskötaren kan fungera som äldreomsorgsledarens vikarie, då en sjukskötare har utbildningsnivå som medför att den kan anställas som tjänsteman och därmed vara behörig till beslutsfattande och myndighetsutövande. Sjukskötarens huvudsakliga ansvarsområde skulle vara vården, med en sjukskötare anställd på Servicehuset Tallgården, skulle det skapa en möjlighet till en bättre helhet för både personal och klienter. Det skulle vara av stor vikt att stärka kompetensen kring läkemedel, läkemedelshantering samt kompetensen i att bedöma olika sjukdomssymptom.
2. Arbeta aktivt för att trygga tillgången av behörig och kunnig personal på alla nivåer inom äldreomsorgen. Bland annat genom att fortsättningsvis erbjuda läroavtal, god företagshälsovård och god friskvård.
3. Erbjuder Informerande hembesök till de invånare som fyller 80 år under året. Eftersom ÅHS lägger ner sin verksamhet gällande förebyggande hembesök.
4. Ta i bruk Abilita Mobila för att kunna svara upp mot ny lagstiftning vilken kräver att hemtjänstavgiften räknas i tid och inte i besök. Abilita Mobila ger även vårdpersonalen möjlighet att göra anteckningar samt kvittera vårdåtgärder i realtid.
5. Ta i bruk så kallad extern journal från ÅHS, detta för att underlätta och säkerställa att korrekt och fullvärdig information når verksamheten i samband med att klienter varit på sjukhus och att det kommer nya klienter från sjukvården.
6. Öka informationen gällande äldreomsorgen som helhet till kommun innevånarna, bland annat genom att 1-2 gånger per år ge ut en informations folder, som innehåller information om kommunens verksamhet, tredje sektorns verksamhet, hänvisningar till övriga myndigheter tex KST och FPA. Fortsätta att informera i Sunds aktuellt.
7. På grund av mera strikta regler för beviljande av hjälpmedel via ÅHS och sämre förflyttningsförmåga hos boende på Tallgården samt omsorg om att personalen kan arbeta så ergonomiskt som möjligt behöver det köpas in olika typer av bland annat hjälpmedel.

Investeringar 2024 , Projekt 1 Arbetsergonomi och patientsäkerhet

2 st sängar 90 x 200 inkl madrasser, 2 st uppresningsstöd, 2 st lyftbåge, 2 St sängbord,
5 st madrasser 80-90 cm, 1 st duschsäng, 1 st duschstol, 1 st Turner

Verksamhetsmål 2024 gällande Service för äldre

Övergripande mål

- Att kunna producera service av hög kvalitet som kännetecknas av god omsorg, tillräcklig och kompetent personal och tillräckliga materiella resurser samt ekonomisk effektivitet.
- Att nå klienter i tidigt skede för att kunna möjliggöra ett längre hemmaboende.
- Att tidigt fånga upp de äldres behov och önskemål samt kunna svara på efterfrågan gällande nya serviceformer.
- Utveckla gemensamma aktiviteter för närståendevårdare samt informera om de aktiviteter som tredje sektorn erbjuder till personer som fungerar som närståendevårdare.
- Behovet av måltidsservice på helgerna har ökat och antalet klienter som får måltidsservice som stödtjänst ökar något år från år. Fortsätter ökningen av måltidsservicekunder kommer det att krävas en struktur förändring gällande köket.
- Utveckla kvalitén av måltiderna i samarbete mellan ledning, kök ,klienter och vårdpersonal.

Långsiktiga mål 2024-2028

- -Anställa en sysselsättningshandledare, som planerar och utför olika sociala aktiviteter, dels på daglig basis men även "pop-up" aktiviteter. Sysselsättningshandledaren skall även koordinera aktiviteter för närståendevårdarna, samt kontinuerligt arrangera informationsdagar för kommunens äldre invånare.
- Undersöka möjligheten att omstrukturera Tallgårdens ute- och inne miljö för att skapa en demensavdelning på ESB nivå med 8-10 platser. Om förutsättningarna finns skulle en sådan enhet kunna öppna under senare delen av 2024. För att skapa förutsättningar krävs att både ute- och innemiljö kan omvandlas så att det lämpar sig för en demensenhet.
- Arbeta med att utveckla hemservice i kommunen så att fler äldre vill utnyttja hemservice tjänster. När det finns 3 eller fler klienter med regelbunden hemservice med 2 eller fler besök dagligen, skapas en enskild hemservice personalgrupp.
- Uppfräschning och omdisponering av den allmänna utemiljön för att skapa en ännu bättre utomhus atmosfär.
- Ta i bruk det gemensamma åländska VIS systemet(Vårdinformationssystem) som är under utveckling och som när det är dags ersätter Abilita journal system och troligen även övriga servicedelar som idag köps av Abilita.

Verksamhetsmål 2024 gällande Oasen och ESB Demens vård

1. Budgeteras för 1 plats på Institution Demens för hela 2024
2. Det budgeteras även för en plats på Dagverksamhet för minnessjuka klienter, á ett besök per vecka.
3. Budgeteras för 1 plats på ESB demens på Sunnanberg vårdhem för hela 2024

Motiveringar till ändring

Gällande Oasen budgeteras det för en demensplats institution på helårs basis, i och med att det under 2023 nyttjas en plats på helårsbasis, och att det nyttjats en plats på demens avd under kort tid.

Dagverksamhetsplatser är tänkta för klienter som vårdas av närståendevårdare i det egna hemmet.

Gällande Demens ESB budgeteras en plats på Sunnanberg vårdhem då det under 2023, köps en plats där på årsbasis. Platsen förutsätts fortfarande under 2024 vara besatt.

Institutionsvård är en vårdform som endast används i undantagsfall och i den utsträckning som klienternas vårdbehov kräver.